

รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต:
กรณีตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ *

Model of Self-Reliant Community Management in Applying
the Philosophy of Sufficiency Economy to Living: The Case of
Pa Daet Subdistrict, Mueang District Chiang Mai Province

วีระชัย ไชยมงคล¹, มนัส สุวรรณ², รัชพล สัมพุทธานนท์³, และ นครินทร์ พรภิไธว⁴
Weerachai chaimongkon¹, Manat Suwan², Ratchaphon Samphutthanont³,
and nakarin pripwai⁴

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่^{1,2}
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่³
คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่⁴
Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University^{1,2}
Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University³
Faculty of Agricultural Technology, Chiang Mai Rajabhat University⁴
Corresponding Author, Email: Weerachai053448@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิสังคม เพื่อศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาบริบทภูมิศาสตร์กายภาพและ

* ได้รับบทความ: 4 พฤศจิกายน 2566; แก้ไขบทความ: 18 มกราคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 19 มกราคม 2567

ภูมิสังคม ได้กำหนดคุณลักษณะมีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 20 ปี จำนวน 130 คน ส่วนการศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต เป็นผู้ที่ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต รวม 390 คน และในด้านการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเอง จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวม 28 คน เครื่องมือที่ใช้ ทบทวนเอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การสนทนากลุ่ม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาวิธีคิดแนวเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิสังคม พบว่า ชุมชนป่าแดดเป็นสังคมเมืองเกิดปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม การเพิ่มขึ้นของแหล่งอบายมุข และความเสื่อมถอยด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มลพิษทางอากาศที่มาจากฝุ่นควันของเครื่องจักรและยานพาหนะ ด้านเศรษฐกิจ ขาดการจัดการในเชิงธุรกิจที่มีประสิทธิภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ชุมชน

2. ศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด พบว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม มีการรวมกลุ่มคนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ และร่วมกันบริหารจัดการปัญหาของชุมชนอย่างยั่งยืน

3. รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินการในรูปของ “คณะกรรมการ” หรือ “COMMITTEE” 9 ขั้นตอน นำไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมืองและการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสมที่สุด

คำสำคัญ: ภูมิกายภาพ; ภูมิสังคม; ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research study the objective is to study the physical geography and social context in order to study the application of the philosophy of sufficiency economy to the lives of people in urban communities. To study the self-reliant community management model in applying the philosophy of sufficiency economy to their lives. Important informant in studying the context of physical geography and social geography the characteristics of 130 people have been determined to be domiciled and have lived in the area for at least 20 years. As for the study of applying the philosophy of sufficiency economy to life. There are 390 people who have adopted the philosophy of sufficiency economy to live their lives, and in the development of self-reliant community management models. Total number of key informants: 28 people. Tools used: document review, in-depth interviews, observation, group discussion. As for data analysis, content analysis was based on a descriptive approach.

The research results found that

1. Physical geography and social context: It was found that the Pa Daet community is an urban society with social and cultural problems. The increase in sources of vice and the deterioration of relations between neighbors environmental problems Air pollution that comes from dust and smoke from machines and vehicles. Economic aspect: lack of effective business management and standards of community products.

2. Study the application of the philosophy of Sufficiency Economy. used in the lives of the people of the urban community in Pa Daet subdistrict. It was found that community leaders play an important role in causing social, economic, and environmental changes. There is a group of people who are interested in the same topic. to create a learning resource and jointly manage community problems sustainably

3. Self-reliant community management model in applying the philosophy of sufficiency economy to the lives of the people of the urban community, Pa Daet subdistrict, Mueang Chiang Mai district. Chiang Mai province found that the operation in the form of a "committee" or "COMMITTEE" with 9 steps was most appropriately applied to the lives of people in urban communities and the management of self-reliant communities according to the philosophy of the Sufficiency Economy.

Keywords: physical landscape; social landscape; Sufficiency Economy philosophy

1. บทนำ

ปัจจุบัน พื้นที่ตำบลป่าแดด เปลี่ยนจากชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท เป็นลักษณะของชุมชนเมืองเกือบทั้งหมด สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่จาก พื้นที่ทำไร่ ทำนา ปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่อยู่อาศัย เป็นอาคารบ้านเรือน ร้านค้า โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และถนนหนทาง ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลป่าแดด การประกอบอาชีพเป็นไปตามความสามารถเฉพาะของบุคคล ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาเป็นอาชีพ ค้าขาย รับราชการ ส่วนการทำเกษตรกรรมก็กรรม การทำไร่ ทำนา ทำสวน ที่ใช้พื้นที่ขนาดใหญ่มีน้อยลง ไม่มีการทำฟาร์มปศุสัตว์ขนาดใหญ่ เกษตรกรเริ่มศึกษาทดลองปรับเปลี่ยน เป็นการทำการเกษตร วิถีพอเพียงแบบผสมผสาน ทำการเกษตรยังชีพ คือปลูกไว้กินเอง และที่เหลือก็ส่งขาย ฐานะความเป็นอยู่ ส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่, 2565) การเข้าสู่สังคมเมืองของพื้นที่ตำบลป่าแดด เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งความผูกพันกับเพื่อนบ้านมีลดน้อยลง ชีวิตผู้คนไม่ค่อยมีความผูกพันกับธรรมชาติ เป็นสังคมที่เน้นวัตถุนิยมเป็นสังคมที่มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเร็วมาก เกิดขึ้นรวดเร็วโดยการอพยพเข้ามาในเมือง เริ่มมีการแข่งขันแย่งชิงกันสูง ค่านิยมความโอ้อ่า วัตถุนิยม และสิ้นเปลืองอย่างไม่มีเหตุผล วิกฤติซ้อนวิกฤติ สืบเนื่องจาก การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 จากวิกฤตการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้า บริษัทหรือองค์กรปิดตัวลง เกิดการว่างงานเพิ่มขึ้น เกิดหนี้สินภาคครัวเรือน ซึ่งครัวเรือนไทยมีความเปราะบางทาง

การเงินก่อนการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 อยู่แล้ว หนี้ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลสูงถึงร้อยละ 32.1 ของสาเหตุการก่อหนี้ทั้งหมด (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2565) นอกจากนี้ สาเหตุของก่อหนี้เกิดจากทัศนคติสุขนิยม ใช้ก่อนออมทีหลัง การเข้าถึงแหล่งทุนที่ง่ายขึ้น การซื้อสินค้าทางออนไลน์ Socia media ที่มีโฆษณาแอบแฝง กระตุ้นความอยากมี อยากได้จนเกินตัว ซึ่งประชากรในพื้นที่ตำบลป่าแดดได้เจอปัญหาวิกฤติการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่นกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่ง เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินให้เข้มแข็ง ที่ต้องหาทางแก้ไข บรรเทาเยียวยาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อป้องกันการนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมามากมาย เช่น ปัญหาครอบครัว อาชญากรรม การฉกชิงวิ่งราว หรือแม้กระทั่ง การก่ออัตวินิบาตกรรม นอกจากนำมา ซึ่งปัญหาข้างต้นแล้ว ยังนำมาซึ่ง “ความปกติใหม่ (NewNormal)” ที่หมายถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนในการใช้ชีวิตประจำวัน และการขับเคลื่อนเทคโนโลยีโดยเฉพาะออนไลน์ ถือเป็นสิ่งที่ยากและท้าทายอย่างยิ่งสำหรับ ป्राกฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง จึงต้อง หาวิธีการรับมือไว้แต่เนิ่น ๆ

จากข้อความข้างต้น ส่งผลให้เกิดความไม่ยั่งยืนต่อการดำรงชีพ หากชาวบ้านในตำบลป่าแดดสามารถพึ่งพาตนเองได้ ก็จะลดปัญหาการว่างงาน ไม่เกิดหนี้สินภาคครัวเรือน มีชีวิตความเป็นอยู่ในภาพรวมที่ดีขึ้นอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาหาแนวทางรูปแบบในการจัดการพัฒนาชุมชนพึ่งตนเองเพื่อสร้างความยั่งยืนแก่คนในชุมชนผ่านแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ชาวบ้านได้ใช้ชีวิตผ่านภาวะวิกฤตต่างๆ ด้วยศาสตร์ของพระราชา โดยศึกษาบริบทภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิสังคมของชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด เพื่อศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำไปต่อยอดบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่อื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิสังคมของชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 การศึกษาบริบทภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิสังคม ได้กำหนดคุณลักษณะมีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 20 ปี จำนวน 130 คน กลุ่มที่ 2 การศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต เป็นผู้ที่ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต โดยเทียบจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของ Darwin Hendel (มนัส สุวรรณ, 2549) ซึ่งผู้วิจัยจะใช้วิธีแบบให้โอกาสทางสถิติ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มชั้น ตำบลป่าแดดมีจำนวน 13 หมู่บ้าน 9,951 ครัวเรือน แต่ละหมู่บ้านมีประชากรในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน รวมจำนวนทั้งสิ้น 17,376 คน เฉลี่ยความหนาแน่นของประชากร 956 คน / ตารางกิโลเมตร โดยได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 13 หมู่บ้าน หมู่ละ 30 คน รวม 390 คน กลุ่มที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเอง จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นกลุ่มผู้นำชุมชนที่มาจากการเลือกตั้ง จากการแต่งตั้งและผู้นำตามธรรมชาติ รวม 28 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือ บทความ เอกสาร สารนิพนธ์ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์(Electronic media) แหล่งข้อมูลจาก แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยภาคสนาม แบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 เกี่ยวบริบทภูมิศาสตร์กายภาพ และภูมิสังคมของชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในข้อนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา ทั้งทางกายภาพ และภูมิสังคมในพื้นที่ตำบลป่าแดด การสังเกตจากความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ และการสัมภาษณ์

กลุ่มที่ 2 เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 2 การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการ โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

กลุ่มที่ 3 เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยได้จำแนก ถ้อยคำหรือข้อความที่แสดงความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำมาตีความ ด้วยหลักแห่งเหตุผล นำมาเรียบเรียงตอบคำถามตามประเด็นปัญหาวิจัย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ยึดแนวเชิงพรรณนา เพื่อให้ได้ข้อสรุป จากนั้นผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจัดสนทนากลุ่มอีกครั้ง โดยผู้วิจัยได้อ่านข้อสรุปพร้อมให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้วิจารณ์ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าการตีความของผู้วิจัยถูกต้องหรือไม่ เป็นไปตามทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือไม่ เมื่อได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้นำข้อมูลเป็นแนวทางร่วมกันพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ในพื้นที่ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

4. สรุปผลการวิจัย

โดยผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาบริบทภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิสังคมของชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด ผู้วิจัยได้ศึกษา การขยายตัวของความเป็นเมืองในตำบลป่าแดด นำไปสู่ปัญหาหลายด้านทั้งปัญหาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยปัญหาทางด้านสังคมที่พบคือ การเพิ่มขึ้นของแหล่งอบายมุข ปัญหาเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน การช่วยเหลือซึ่งกัน สังคมที่ต่างคนต่างอยู่ และเป็นยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน “สังคมออนไลน์” ซึ่งเป็นช่องทางของบรรดามิจฉาชีพที่ใช้หลอกเหยื่อบนโลกออนไลน์ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การที่ชุมชนตำบลป่าแดดมีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้จำนวนขยะมีมากขึ้น การทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำลำคลองทำให้น้ำเน่าเสีย และมีมลพิษทางอากาศที่มาจากฝุ่นควันของเครื่องจักรและยานพาหนะ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ชาวบ้านในตำบลป่าแดดยังขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการตลาด คุณภาพ และมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ชุมชน ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพอิสระขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน ขาดการจัดการในเชิงธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ การนิยมใช้จ่ายในร้านสะดวกซื้อและตามห้างสรรพสินค้ามากกว่าการผลิตของใช้เองหรือการทำอาหารกินเอง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน ทั้งนี้การศึกษาพบว่า ด้านศักยภาพและความของผู้นำชุมชน ที่มีบทบาทช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนในด้านของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านศักยภาพความพร้อมกลุ่มแหล่งเรียนรู้และองค์กรชุมชน มีการรวมกลุ่มคนที่สนใจในเรื่องราวเดียวกันตามปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อร่วมกันจัดการกับปัญหาของชุมชนอย่างยั่งยืน และด้านศักยภาพความพร้อมหน่วยงานองค์กรภาครัฐ เอกชน มีการบูรณาการทำงานร่วมกัน ทั้งหน่วยงานองค์กรทั้งภายในและภายนอกชุมชน การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐกับประชาชน

2. การศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาประชาชนในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำชุมชนและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยแยกเป็น 3 ช่วงวัย คือกลุ่มผู้มีอายุ 15-21 ปี กลุ่มอายุ 22-59 ปี และกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป การศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตตามกลุ่มดังกล่าวเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่าง การศึกษาสามารถสรุปได้ว่าชุมชนเมืองตำบลป่าแดดในปัจจุบันนี้มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ เข้ามาอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงเกิดความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมที่เข้ามา

มีบทบาทต่อความคิดและพฤติกรรมของกลุ่มผู้มีอายุ 15-21 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่น อยากรู้ อยากเห็น อยากลองไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งกาย การใช้ภาษา ประเพณี กิริยาท่าทาง มารยาท และการแสดงออกทางสังคม การรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตนั้นไม่ใช่เรื่องผิดแต่อย่างใด สิ่งสำคัญคือผู้ปกครองเมื่อได้เรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ควรถ่ายทอดสนับสนุนและปลูกฝังให้กับบุตรหลานในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ให้บุตรหลานมีความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมไทย ส่วนช่วงวัย (อายุ 22 -59 ปี) ซึ่งเป็นช่วงวัยทำงาน

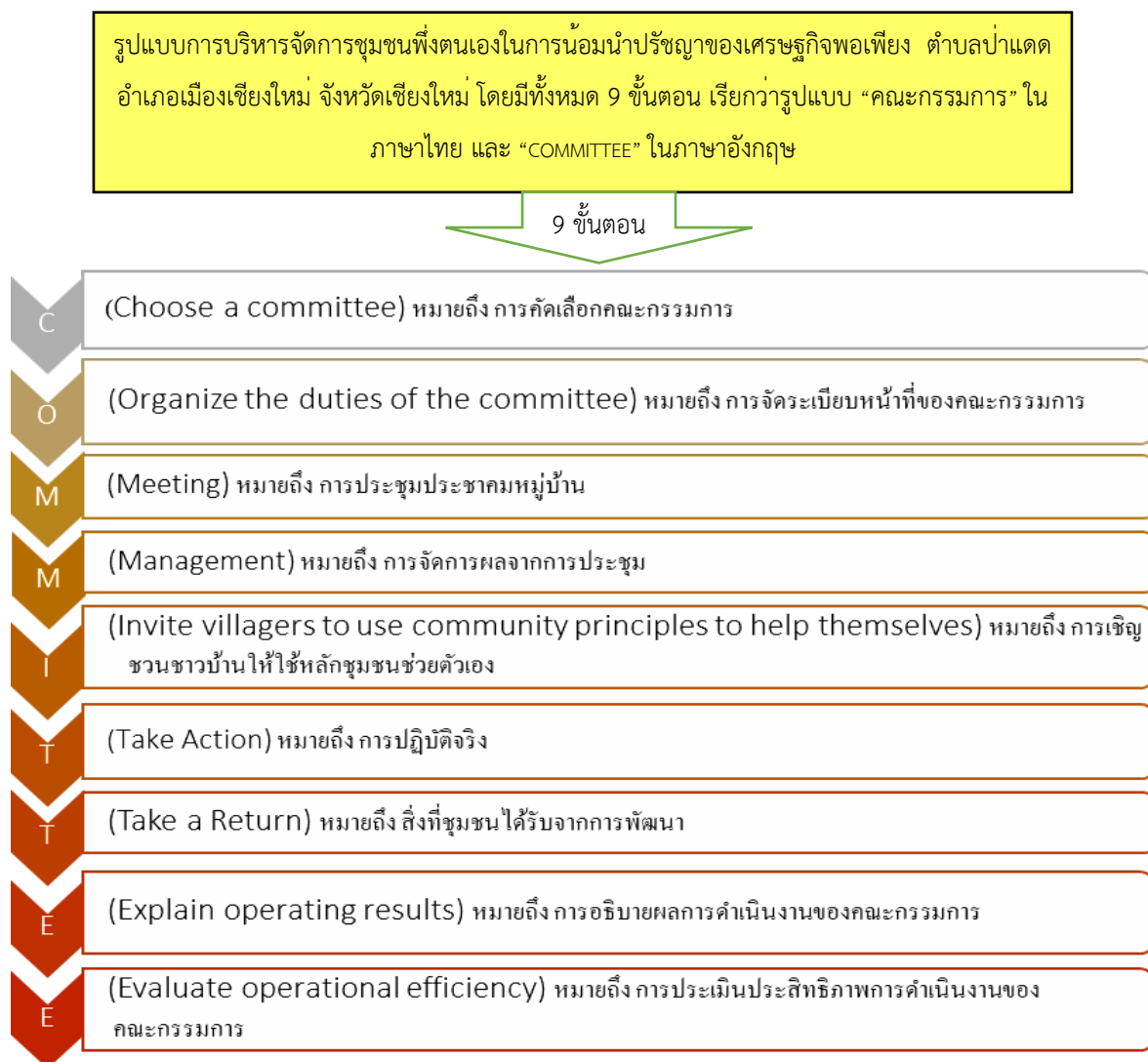
ผู้วิจัยได้แยกศึกษาข้อมูล แบ่งกลุ่มอาชีพ เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ **1) กลุ่มอาชีพอิสระ** โดยช่วงวัยนี้ได้เรียนรู้ในเรื่องของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าช่วงวัยรุ่น ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพอิสระได้น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับรู้จากสื่อต่างๆ ในเรื่องของ 3 ห่วง ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน โดยได้น้อม นำไปปรับใช้ในการดำเนินการและการบริหารอาชีพของตนเอง การวางแผนและความระมัดระวังโดยเฉพาะด้านเงินทุนหมุนเวียน การตรวจสอบและประเมินผลกิจการของตัวเอง **2) กลุ่มอาชีพรับจ้าง** ผลจากการเปลี่ยนแปลงการนำเครื่องมือเทคโนโลยีมาใช้แทนที่แรงงานคนทำให้เกิดความเสี่ยงความไม่มั่นคงในอาชีพ ปัญหาเหล่านี้ภาครัฐโดยกระทรวงแรงงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ปัญหาและเร่งหามาตรการในการช่วยเหลือพร้อมมอบแนวทางแนะนำส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพโดยมีความพอเพียง ประหยัด อุดออม สร้างความมั่นคงทางด้านอาชีพและรายได้ ซึ่งมีอาสาสมัครแรงงาน (อสร.) ที่มีอยู่ทุกตำบลช่วยในการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กลุ่มแรงงานได้น้อมนำไปใช้ **3) กลุ่มอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ** ทั้งนี้ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ สมควรที่จะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างแก่ชาวบ้านด้วยการนำค่านิยมที่สั่งเคราะหามาจากพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โดยมี 4 ประการ คือ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” ตามหลัก “พอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน” ด้วยการใช้ “ความรู้คู่คุณธรรม” ไปสู่การปฏิบัติเพื่อกล่อมเกล้าให้คนในองค์กรเห็นคุณค่าของการทำความดี โดยคิดและตัดสินใจปฏิบัติตามค่านิยมพอเพียง การชักนำชาวบ้านให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนโดยดำรงตนบนพื้นฐานของความ “พออยู่ พอกิน” เหมาะสมกับฐานะของตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3. การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านกระบวนการสนทนากลุ่มของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ประกอบด้วยบุคคลที่สามารถให้คำตอบในประเด็นที่ต้องการศึกษาข้อมูลจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผนวกเข้ากับข้อมูลบริบทภูมิกายภาพและภูมิสังคมในปัจจุบันของชุมชนเมืองตำบลป่าแดด รวมทั้งข้อมูลรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนในอดีต ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผสมผสานกำหนดเป็น “รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” ที่ใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษว่า “COMMITTEE” ที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ 9 ขั้นตอน รูปแบบที่สร้างขึ้นเชื่อว่าจะสามารถจะนำไปใช้ในการพัฒนาตัวบุคคลในการดำรงชีวิตในชุมชนเมือง นำไปใช้บริหารจัดการพัฒนาชุมชนเมืองตำบลป่าแดด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบท ภูมิกายภาพ ผลสำเร็จของคณะกรรมการในการนำ “รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด” คณะกรรมการได้จัดประชุมชาวบ้านรับฟังปัญหาเพื่อแบ่งเป็นหมวดหมู่ ในด้านเศรษฐกิจ จัดอบรมฝึกออาชีพ เช่น การอบรมนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชันเพื่อการจำหน่ายสินค้าชุมชน การปลูกพืชอินทรีย์ การติดตั้งกล่องวงจรปิด ด้านวัฒนธรรมประเพณี ดำเนินการจัดงานประเพณี เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตำบลป่าแดดมีผู้นำด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) เช่น การรณรงค์ห้ามทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง โครงการปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะ การรณรงค์ห้ามเผาเพื่อลดหมอกควัน ส่วนด้านการดูแลสุขภาพ ได้จัดตั้งศูนย์แพทย์แผนไทยเพื่อการสอนนวดแผนไทย ศูนย์ให้ยืมเครื่องมือแพทย์สำหรับผู้มีรายได้น้อย การตรวจสุขภาพประจำปี การจัดกิจกรรมโครงการเหล่านี้ ช่วยสร้างงานสร้างอาชีพ ก่อเกิดรายได้และลดภาระหนี้สินในครัวเรือน ลดปัญหาความเดือดร้อน เป็นการบริหารจัดการชุมชนให้รู้จักพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพาจากภาครัฐและน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตในชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด ได้อย่างแท้จริง

โดยวิจัยได้จัดทำผังรูปภาพรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีทั้งหมด 9 ขั้นตอน เรียกว่ารูปแบบ “คณะกรรมการ” ในภาษาไทย และ “COMMITTEE” ในภาษาอังกฤษ ดังนี้

ภาพที่ 1. รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีทั้งหมด 9 ขั้นตอน เรียกว่ารูปแบบ “คณะกรรมการ” ในภาษาไทย และ “COMMITTEE” ในภาษาอังกฤษ

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. บริบทภูมิกายภาพ ภูมิสังคมของชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจกับสภาพบริบททางภูมิกายภาพและภูมิสังคม รวมตลอดถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ของคน ในชุมชนและขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเป็นเบื้องต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในประกอบการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเมธ ตันติเวชกุล (2549, น. 6-7) ทั้งอธิบายว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงมีแนวทางและหลักการบริหารทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยวิธีที่เรียบง่าย เป็นขั้นตอนตามภูมิประเทศและภูมิสังคม ทรงมีหลักว่าการดำเนินงานใดก็ตามจะต้องคำนึงถึงประชาชนในท้องถิ่นก่อนเพราะประชาชนเหล่านี้คือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานเป็นผู้ใช้ และดำเนินชีวิต ดังนั้น จึงต้องมีการเรียนรู้และศึกษาสภาพธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันทั้งในด้านภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม วิธีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้และลึกซึ้ง หากมีพบว่าสิ่งใดที่ไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมก็สามารถที่จะปรับให้สามารถเข้ากันได้กับสภาพธรรมชาตินั้นๆ การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งนี้เป็นหนทางที่ดีที่จะนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของราษฎรในชุมชนได้อย่างใกล้เคียงและถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lamberton (2005, p. 53-58) ผู้มีวิสัยทัศน์การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจที่มีเป้าหมายเพื่อลดผลกระทบ ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุด การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สวัสดิการสังคมที่ดีขึ้น และการจัดความยากจน

การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชนเมืองของพื้นที่ตำบลป่าแดดในปัจจุบัน ส่งผลให้มีการย้ายถิ่นของประชากรชั่วคราวและการเข้ามาอยู่อาศัยอย่างถาวร สาเหตุหลักๆ เป็นการเข้ามาหางานทำ เนื่องจากตำบลป่าแดดอยู่ในเขตชุมชนเมือง เกิดการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรม มีห้างร้าน มีหน่วยงานราชการ สถานพยาบาลและสถานศึกษา ก็ตั้งอยู่ในพื้นที่ทำให้ง่ายต่อการเดินทางเพื่อติดต่อและการใช้บริการ การเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็วนี้ก่อให้เกิดปัญหา ชุมชนแออัด ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านและความสามัคคีในชุมชน เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สังคมที่

ต่างคนต่างอยู่ การสื่อสารผ่านสื่อสังคม (social media) แสดงความรู้สึกทุกอย่างลงบนโลกโซเชียล เกิดระบบเศรษฐกิจบนโลกออนไลน์ วัตถุนิยมกลายมาเป็นเครื่องกำหนดฐานะของตัวบุคคล เกิดการกู้ยืมเงินและสินเชื่อรูปแบบต่างๆ เพื่อแลกกับสิ่งของเครื่องใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุ เกิดปัญหาภาระหนี้สิน ด้านศักยภาพของหน่วยงาน/องค์กร การศึกษายังพบว่า ระหว่างภาครัฐกับประชาชนมีการร่วมมือกันอย่างดี นอกจากนี้ยังพบว่า มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรรัตน์ พันธุ์สว่าง, วีระวรรณ ศิริพรสวรรค์, และ เอมอร วิจิตรพงษา (2552, น. 138) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติของหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านคลองมะพลับ หมู่ที่ 9 ตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราบ จังหวัดพิษณุโลกพบว่าความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ส่วนราชการ เป็น ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติของหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. การศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาประชาชนในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำชุมชนและกลุ่มตัวอย่างประชาชน โดยแยกเป็น 3 ช่วงวัย คือกลุ่มผู้มีอายุ 15-21 ปี กลุ่มอายุ 22-59 ปี และกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป การศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตตามกลุ่มดังกล่าวเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่าง สามารถสรุปได้ว่า ชุมชนเมืองตำบลป่าแดดในปัจจุบันนี้มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ เข้ามาอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงเกิดความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมที่เข้ามามีบทบาทต่อความคิดและพฤติกรรมของกลุ่มผู้มีอายุ 15-21 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่น ที่อยากคิดอยากลองไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งกาย การใช้ภาษา ประเพณี กิริยาท่าทาง มารยาท และการแสดงออกทางสังคม การรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตนั้นไม่ใช่เรื่องผิดแต่อย่างใด สิ่งสำคัญคือผู้ปกครองเมื่อได้เรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ควรถ่ายทอดสนับสนุนและปลูกฝังให้กับบุตรหลานในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ให้บุตรหลานมีความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมไทย ส่วนกลุ่ม อายุ 22 -59 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยทำงาน ผู้วิจัยได้แยกศึกษาข้อมูลแบ่งกลุ่มอาชีพ เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มอาชีพอิสระ โดยช่วงวัยนี้ได้เรียนรู้ในเรื่องของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าช่วงวัยรุ่น ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพอิสระได้น้อมนำเศรษฐกิจ

พอเพียงที่ได้รับรู้จากสื่อต่างๆ ในเรื่องของ 3 ห่วง ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน โดยได้น้อม นำไปปรับใช้ในการดำเนินการและการบริหารอาชีพของตนเอง การวางแผนและความระมัดระวังโดยเฉพาะด้านเงินทุนหมุนเวียน การตรวจสอบและประเมินผลกิจการของตนเอง

2) กลุ่มอาชีพรับจ้างผลจากการเปลี่ยนแปลงการนำเครื่องมือเทคโนโลยีมาใช้แทนที่แรงงานคนทำให้เกิดความเสี่ยงความไม่มั่นคงในอาชีพ ปัญหาเหล่านี้ภาครัฐโดยกระทรวงแรงงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ปัญหาและเร่งหามาตรากการในการช่วยเหลือพร้อมมอบแนวทางแนะนำส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพโดยมีความพอเพียง ประหยัด อดออม สร้างความมั่นคงทางด้านอาชีพและรายได้ ซึ่งมีอาสาสมัครแรงงาน (อสร.) ที่มีอยู่ทุกตำบลช่วยในการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กลุ่มแรงงานได้น้อมนำไปใช้

3) กลุ่มอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ สมควรที่จะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างแก่ชาวบ้านด้วยการนำค่านิยมที่สังเคราะห์มาจากพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โดยมี 4 ประการ คือ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” ตามหลัก “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” ด้วยการใช้ “ความรู้คู่คุณธรรม” ไปสู่การปฏิบัติเพื่อกล่อมเกล้าให้คนในองค์กรเห็นคุณค่าของการทำความดี โดยคิดและตัดสินใจปฏิบัติตามค่านิยมพอเพียง การชักนำชาวบ้านให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนโดยดำรงตนบนพื้นฐานของความ “พออยู่ พอกิน” เหมาะสมกับฐานะของตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3. รูปแบบที่เหมาะสมในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามกรอบงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ และข้อมูลบนเครือข่ายโซเชียลเน็ตเวิร์ค ศึกษาบริบทภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิสังคมของชุมชน การสัมภาษณ์พร้อมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต และการการสนทนากลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) รูปแบบนี้ยังได้กำหนดขั้นตอนการประเมินการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จึงเป็นเหตุผลที่ผู้นำชุมชนและผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ร่วมกันสร้าง “รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการ

น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” โดยมีทั้งหมด 9 ขั้นตอน เรียกว่ารูปแบบ “คณะกรรมการ” ในภาษาไทย และ “COMMITTEE” ในภาษาอังกฤษ โดยการพัฒนาแบบได้ตั้งอยู่กรอบของงานวิจัยในเรื่องของการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วงคือ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน 2 เงื่อนไขคือ มีคุณธรรม นำความรู้ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เป็นรูปแบบที่ผู้นำชุมชนและผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้นำความรู้ประสบการณ์ในการบริหารจัดการชุมชนทั้งในอดีตและปัจจุบันนำมาเป็นองค์ประกอบในการพัฒนาแบบ โดยมีความสอดคล้องกับบริบทวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนเมืองตำบลป่าแดด ผลสำเร็จของคณะกรรมการในการนำแบบไปใช้ คือ การจัดประชุมประชาคมชาวบ้านรับฟังปัญหา และแบ่งปัญหาเป็นหมวดหมู่ เพื่อรับเรื่องดำเนินการ แบ่งเป็นด้านเศรษฐกิจ โดยจัดอบรมฝึกอาชีพให้แก่คนในชุมชนที่ว่างงาน เช่น การอบรมนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชันมาปรับใช้ในเรื่องของการจำหน่ายสินค้าชุมชนและสินค้าเกษตร การปลูกพืชอินทรีย์ การติดตั้งกล้องวงจรปิด ด้านวัฒนธรรมประเพณี ดำเนินการจัดงานประเพณี เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การรณรงค์ห้ามทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง โครงการปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะ การรณรงค์ห้ามเผาเพื่อลดหมอกควัน ส่วนด้านสุขภาพ ได้จัดตั้งศูนย์แพทย์แผนไทยเพื่อการสอนนวดแผนไทย ศูนย์ให้ยืมเครื่องมือแพทย์สำหรับผู้มีรายได้น้อย การตรวจสุขภาพประจำปี การจัดกิจกรรมโครงการเหล่านี้ ช่วยสร้างงานสร้างอาชีพ ก่อเกิดรายได้และลดภาระหนี้สินในครัวเรือน ลดปัญหาความเดือดร้อนเป็นการบริหารจัดการชุมชนให้รู้จักพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพาจากภาครัฐ และน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด ได้อย่างแท้จริง

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนชุมชนเมือง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

1. ความร่วมมือของคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญมากในการพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชน ที่นำไปใช้กับชีวิตประจำวันของชาวบ้านในชุมชน ตามบริบทวิถีชีวิตของชุมชน

และตรงตามความต้องการของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริง มากกว่าจะยึดเอารูปแบบที่กำหนดมาจากส่วนกลางที่อาจจะไม่สอดคล้องความเป็นอยู่และความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

2. การใช้ทุนชุมชนที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนกายภาพ ทุนธรรมชาติและทุนการเงินที่มีอยู่ในชุมชน การช่วยระดมทุนกันเองเพื่อการช่วยเหลือคนในชุมชนด้วยกันเองและใช้ในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถตนเองได้อย่างยั่งยืน เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ เพราะการดำเนินการร้องขอความช่วยเหลือจากภาครัฐนั้น มีขั้นตอนหลายขั้นตอนที่ต้องใช้ระยะเวลา ซึ่งบางเรื่องต้องใช้ระยะเวลานานในการดำเนินการตามระเบียบของทางราชการนั่นเอง

7. ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการ “COMMITTEE” 9 ขั้นตอน เพราะในการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาในชุมชนเมืองในเขตเทศบาลตำบลที่มีผู้นำชุมชนกำนันผู้ใหญ่บ้าน ทางกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวกับการจัดการพัฒนาชุมชนโดยตรง เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานในสังกัดหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปปรับใช้กับชุมชนชนบทหรือชุมชนเขตเทศบาลเมือง ชุมชนเขตเทศบาลนครที่ไม่มีผู้นำชุมชนกำนันผู้ใหญ่บ้าน

2. ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับอำเภอ เนื่องจากในการศึกษาคั้งนี้ เป็นการศึกษาในระดับตำบล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชนเป็นไปในทิศทางแนวเดียวกันทั้งในระดับตำบล ระดับอำเภอ และในระดับประเทศ

3. ควรศึกษาต่อยอดรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนพึ่งตนเองในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ คณะกรรมการ “COMMITTEE” 9 ขั้นตอน เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการในหน่วยงานองค์กรภาคธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

มนัส สุวรรณ. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วรรัตน์ พันธุ์สว่าง, วีระวรรณ ศิริพรสวรรค์, และ เอมอร วิจิตรพงษา. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติของหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านคลองมะพลับ หมู่ที่ 9 ตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่. (2565). *การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นจาก <http://www.cdd.go.th>

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน. (2565). *คู่มือการปฏิบัติงานส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน.

Lamberton, G. (2005). Sustainable Sufficiency: An internally consistent version of sustainability. *Sustainable Development*, 13(2), 53-58.